

SPIS TREŚCI

Od autora

Wprowadzenie 1 Pedagogika specjalna w procesie zmiany – od Historii szaleństwa Michela Foucaulta do *Końca człowieka* Francisa Fukuyamy

- pytanie o potencjał transformacyjny pedagogiki specjalnej
- zmiany w europejskiej i polskiej pedagogice specjalnej
- od niechcianych szaleńców po eugenikę luksusu i postępu – ważne pytania na bliższą i dalszą przyszłość

Wprowadzenie 2

Ku paradygmatyczności dyscyplin naukowych

- wokół teorii Thomasa S. Kuhna – kłopot z paradygmatami w naukach społecznych
- konsensus paradygmatyczny
- paradygmaty w pedagogice
- uspołecznienie paradygmatu
- ryzyko fundamentalizmu paradygmatycznego
- po co pedagogice wielość paradygmatów?

Część 1

Tło przeobrażeń paradygmatycznych związanych z niepełnosprawnością

Rozdział 1

Rehabilitacja człowieka niepełnosprawnego

- rewalidacja – rehabilitacja
- ewolucja filozofii rewalidacyjnej
- polskie zmiany „od góry” i „od dołu”
- opieka w dorosłości jako „odkrycie rewalidacyjne” XXI wieku
- pomiędzy teorią a praktyką rewalidacyjną
- rehabilitacja kontra nauka
- od instrumentalizmu rewalidacyjnego ku rehabilitacji funkcjonalnej

Rozdział 2

Szkoła w dynamicznej fazie przejścia – zaniechania i absurdy

- w cieniu transformacji ustrojowej
- problemy zmian w środowisku nauczycielskim
- nauczyciel – ofiara patologii akademickiej?
- o oświacie z urzędu
- niefortunność reform
- dydaktyka „na usługach”
- profesjonalizacja niekompetencji

Rozdział 3

Dziecko niepełnosprawne w integracji szkolnej

- aktualizacja pojęcia integracji szkolnej
- podstawy zmiany koncepcji edukacyjnej dzieci niepełnosprawnych
- rekonstrukcja koncepcji ochronnych
- zarys reformy szkolnictwa specjalnego w Polsce
- powrót do nierozwiązanych dylematów
- instrumentalizm dydaktyczny w pedagogice specjalnej

Rozdział 4

Wychowanie – pedagogika specjalna w odwrocie?

- czy mamy kryzys wychowania?
- media – niebezpieczny sprzymierzeniec w wychowaniu
- specyfika wychowania po wielkiej zmianie
- Szkoła a kryzys wychowania
- wychowanie a nauczanie
- wychowanie w pedagogice specjalnej – specyfika i pochodne kryzysu
- dziecko niepełnosprawne w procesie wychowania – błędy zaniechania

Część 2

Pedagogika specjalna i ryzyko paradygmatycznych uzgodnień

Rozdział 1

Terminologiczna reprezentacja paradygmatów pedagogiki specjalnej

- pojęcia a paradygmaty
- obieg pojęć naznaczających
- dziecko specjalnej trosk
- upośledzenie umysłowe
- umysł kontra intelekt
- terminologia a reprezentacja paradygmatu – uwagi końcowe

Rozdział 2

Zdiagnozowana odmiennność jako podłoże konstrukcyjne paradygmatu

- diagnoza jako reprezentacja paradygmatu
- diagnostyczne dylematy
- diagnoza niepełnosprawności w pedagogice specjalnej

Rozdział 3

Paradygmaty a uzgodnienia społeczne na temat niepełnosprawności

- paradygmaty a obiektywizacja wiedzy potocznej
- stereotyp niepełnosprawności
- inny w środowisku – hipoteza „złotego podziału”
- tło i figura – społeczna lokalizacja niepełnosprawności
- przeciwdziałanie stygmatyzacji

Rozdział 4

Ryzyko konstruowania wiedzy o osobach niepełnosprawnych w pedagogice specjalnej

- upośledzona dorosłość – wątki zaniedbane
- instytucjonalne ujednolicenie dorosłości
- infantylizacja jako silne uzgodnienie paradygmatyczne
- niepełnosprawność i specjaliści
- koniec dyskryminacji podpartej naukową argumentacją?
- paradygmatyczne konsekwencje uzgodnień

Część 3

Paradygmaty pedagogiki specjalnej

Rozdział 1

Paradygmatyczne poszukiwania w pedagogice specjalnej

- od praktyki do nauki
- w poszukiwaniu pierwszego paradygmatu

- trudności identyfikacji paradygmatycznej
- uwagi do koncepcji paradygmatów Ireny Obuchowskiej

Rozdział 2

Paradygmatyczne dezaktualizacje – biologizm i rehabilitacja

- dlaczego dezaktualizacja?
- medyczny rodowód pedagogiki specjalnej
- biologizm a społeczne postrzeganie niepełnosprawności
- ukryta doktryna PR
- nowoczesny powrót do medykalizacji?
- dlaczego paradygmat biologiczny był szkodliwy
- od biologizmu ku paradygmatowi rehabilitacyjnemu
- następstwa dominacji filozofii rewalidacyjnej

Rozdział 3

Paradygmatyczny kłopot z integracją

- od postulatów do paradygmatu integracyjnego
- specyfika zmiany paradygmatycznej a integracja
- konsekwencje przyjętego paradygmatu – modele integracji
- słuszna koncepcja – niesłuszne interpretacje?
- integracja jako źródło dominacji i selekcji społecznej
- jeśli nie paradygmat, to co z tą integracją?

Rozdział 4

Paradygmatyczne aktualizacje w pedagogice specjalnej

4.1. Paradygmat humanistyczny i jego pochodne

- istota paradygmatu humanistycznego
- źródła oporu wobec paradygmatu humanistycznego w pedagogice specjalnej
- przesłanki zmiany humanistycznej w pedagogice specjalnej
- paradygmat humanistyczny w pedagogice specjalnej i jego konsekwencje

4.2. Paradygmat społeczny niepełnosprawności

- istota społecznego paradygmatu niepełnosprawności
- humanistyczny rodowód modelu niepełnosprawności
- pomiędzy paradygmatem a modelem
- następstwa społecznego paradygmatu niepełnosprawności

4.3. Paradygmat normalizacji środowiska

- wątpliwości pojęciowe normy i normalności
- niepełnosprawność – ryzyko zakwalifikowania do grupy „nienormalnych”
- norma w działaniach pedagogiki specjalnej
- trudne początki procesu normalizacyjnego w Polsce
- istota paradygmatu normalizacyjnego i jego konsekwencje

4.4. Paradygmat emancypacyjny (podmiotowości i autonomii)

- od „przedmiotowości” do podmiotowości osoby niepełnosprawnej
- autonomia i jej ponowne odkrycie
- od autonomii i podmiotowości do specjalnej pedagogiki emancypacyjnej
- ku paradygmatowi emancypacyjnemu
- Zakończenie

Pedagogika specjalna w zmianie paradygmatycznej

- zmiana zmianie nierówna
- pomiędzy tradycjonalizmem a humanizmem
- co zmieniają paradygmaty w pedagogice specjalnej?

Bibliografia